

Rapport från expertgrupp och kommitté om frukt och grönsaker, 19 januari 2016

Sammanfattning

- Inga frågor kom upp för omröstning.
- KOM säger nu att vi inte kan lämna in det nya ramverket förrän de nya PO-texterna publiceras, troligen i juni. De var medvetna om att detta innebär en snäv tidsplan för en del MS.
- EU-priserna för flera produkter kan komma under press om turkiska produkter styrs om från den ryska marknaden, men KOM hade inte sett några belegg ännu för att det redan hänt.

Från Sverige deltog Katarina Johansson från Jordbruksverket.

Expertgruppen för delegerade akter

1. Frukt och grönsaker

1.1 Diskussion om 543/2011, delegerade akten

Frågan har kommit långt, och KOM har haft flera diskussioner med sina jurister. De räknar inte med substansförändringar. De lade inte fram något nytt dokument, men gick snabbt igenom planerade förändringar:

- Artikel 23: referensperioden ska bli tydligare
- Ingångspriserna (artikel 75): regler om säkerheter kan komma att justeras
- Artikel 76-77 kan komma att flyttas till genomförandeakten.
- Publicering av ingångsvärden: kommer att ske i EUT även i fortsättningen, eventuellt också i Taric.

KOM räknade med godkännande i april, publicering före sommaren och ikraftträdande i september.

1.2 Effekter av det ryska importstoppet

KOM utlovade att detaljerna skulle publiceras på Cirka.

30 000 ton hade återtagits i januari, främst äpplen, kiwi och mandariner. Totalt sett är volymen hittills 971 000 ton, till en kostnad av 274 miljoner euro.

Ett land konstaterade att vid förra mötet så hade det varit frågor om landet skulle utnyttja sina kvantiteter. Då hade de svarat att flera producenter sagt att de skulle

göra det. Nu har återtagen börjat eftersom priserna är ganska låga nu, men högre än samma period förra året. Det var svårt att förutspå om alla producenter som förvarnat om återtag faktiskt också skulle genomföra åtgärden.

KOM frågade om det var stora prisskillnader mellan olika äppelsorter; de hade information om att en enskild sort gav mycket sämre priser än alla andra. Landet svarade att det handlade om en sort som de tidigare sålt till USA och därefter till Ryssland, men som europeiska konsumenter inte ville ha. Deras snittpris just nu var 25 cent/kg, men den här sorten låg under 20 cent.

Ett annat land svarade att deras återtag avsåg mandores, som normalt sett exporterades till Ryssland. Det fanns ingen inhemsk efterfrågan för den sortens mandariner.

Ett land återtar både kiwi och citrusfrukt, men har nu nått taket för citrus. Deras priser var lägre än förra året och de hade problem i söder. Stora volymer importerades till låga priser från Grekland.

Ett land var oroliga över det ryska exportstoppet mot Turkiet, eftersom turkarna haft en stor tomatexport till Ryssland. De trodde att de turkiska tomaterna skulle komma till dem istället. Den importen var tullfri (eller närapå) enligt associeringsavtalet mellan EU och Turkiet.

KOM var medvetna om risken att turkiska produkter skulle styras om till EU-marknaden. De bevakade dessa marknader och hade hittills inte sett någon ökning för de produkter som omfattas av ingångspriser. KOM påminde om att turkiska tomater visserligen slipper värdetullen men omfattas av ingångsprisystemet.

Övriga frågor

Handelsnormerna

Ett land ville veta vad som hände med handelsnormerna, eftersom ett inplanerat möte till den 18 januari ställts in. De ville också veta om normerna skulle diskuteras i den horisontella kommittén eller i expertgruppen.

KOM svarade att det stora dokumentet som kommit i horisontella kommittén bara var att visa ungefär hur strukturen skulle se ut. KOM var fortfarande inte helt säkra på hur de ville ha det; det kunde tillkomma eller försvinna bilagor. Diskussionen om sakfrågor skulle diskuteras i expertgrupperna för enskilda sakområden. Januari-mötet hade ställts in för att KOM inte var redo än, men för vin och olivolja har diskussionerna redan inletts.

De hoppades kunna inleda diskussioner om frukt- och grönsaksnormerna snart, och vara klara om 3-5 månader.

Tidsplan för nya nationella strategier

Ett land ville ha tydligare besked om hur nya nationella strategier skulle bli godkända i tid. För PO som behövde nya program under 2016 började det bli ont om tid, och de visste att de inte var det enda landet som hade sådana problem.

KOM trodde att den nuvarande texten var mer eller mindre klar, även om det kan komma små förändringar. I februari trodde de att de kunde lägga fram den text som skulle gå till interna konsultationer. Den kan länderna arbeta med, men ramverket måste godkännas formellt baserat på en senare text. KOM:s rekommendation är att jobba baserat på det dokumentet och ha informella konsultationer med referenser till nya förordningarna. När förordningen är publicerad kan vi skicka in den slutliga versionen.

Tidsplanen kan komma i detaljrapporten från mötet. Ett land bad om att det också skulle framgå vid vilken tidpunkt vi kan skicka in ramverken formellt.

KOM hoppades att den informella diskussionen skulle korta ner den formella kommentarstiden. Rent rättsligt hade de inte möjlighet att göra något innan publicering. De väntade sig visserligen inga svårigheter från granskningen från Rådet eller EP, men menade att de inte hade något annat val.

Språkversioner kan komma i slutet av februari, i bästa fall. Då har texten gått till interna konsultationer, och det tar ungefär tre veckor att översätta texten.

Kommittémötet

1. Frågor som kan gå till omröstning

Inga frågor kom upp för omröstning.

2. Skolfruktsprogrammet

2.1 Utnyttjande av stödet under 2014/15

Enligt den senaste sammanställningen (till och med 30 november 2015) kommer utnyttjandegraden att bli ungefär 70 procent av det totala stödet på 150 miljoner euro. Det är märkbart bättre än den prognos som presenterades i november, då den slutliga utnyttjandegraden beräknades till 65 procent.

Utnyttjandet är väldigt olika i de olika MS.

- Fyra länder räknar med ett utnyttjande under 25 procent.
- Sju länder räknar med ett utnyttjande mellan 25 och 90 procent.
- Tretton länder räknar med ett utnyttjande på 90 procent eller mer.

KOM påminde alla om att lämna in ansökningar om stöd för nästa läsår senast den 31 januari. Samma datum gällde också för de nationella strategierna. Samma mall gäller som förra året.

ORDF frågade länderna med ett lågt utnyttjande vad det berodde på.

Ett land svarade att deras utnyttjande börjat öka, men att de haft problem med att ett företag gått i konkurs. De övervägde också en förenkling av sin hantering för att flytta bort en del av administrationen från skolorna.

Ett land hade haft tekniska problem med sina utbetalningar och visste inte vad de slutliga siffrorna skulle bli. Flera skolor hade egna skolfruktsprogram utan att söka EU-stödet.

Ett land har inte fått några anmälningar när de gick ut med anbudsbegäran om stödet, och deras allmänna ekonomiska svårigheter var också en anledning till det låga deltagandet.

Ett land förklarade att leverantörer dragit sig ur i ett sent skede och att de haft svårt att ersätta dem. De hoppades på ett mycket bättre utnyttjande nästa år. De ställde flera frågor:

- När kommer det att finnas kommissionsförordningar för det sammanslagna systemet?
- I vilken kommitté/expertgrupp kommer det att diskuteras?
- Finns det några riktlinjer för ländernas egna utvärderingar? De hoppades att det skulle bli så enkelt som möjligt eftersom programmen kommer att genomföras av politiska skäl även om de får dåliga utvärderingar.

KOM höll på att arbeta med de nya reglerna för sammanslagningen. De antas i mars, och under tiden börjar de i februari med de nya kommissionsförordningarna. Sammanslagningen gäller från läsåret 2017/18. De hoppades kunna publicera rättsakterna under hösten. Diskussionen skulle troligen hållas i frukt- och grönsaksgruppen, men delar av diskussionen kan hamna i mjölkgruppen istället (till exempel produkttäckning). En första diskussion om vad som hamnar i den delegerade akten och vad som hamnar i genomförandeakten kan komma ganska snart, innan de börjar ta fram utkast.

När det gällde riktlinjerna för utvärderingen så hade KOM inte börjat fundera på det än.

Ett land var oroliga över detta. De hade påbörjat sin utvärdering och ville inte behöva ställa om mitt under processen.

Ett land undrade om de skulle få en ny chans att presentera sitt program, som blivit inställt på grund av säkerhetssituationen i Bryssel i november 2015. KOM trodde att det kunde bli i februari.

Ett land undrade när de nya rättsakterna kan publiceras? Kommer de innan de nationella strategierna för nästa läsår ska lämnas in? KOM noterade att KOM antog dem i december och att de nu befann sig i granskningskedet. I mitten av februari kunde det vara klart, och publicering kunde då ske i slutet av mars.

3. Trädgårdsprodukter

3.1 Ändring av 543/2011, genomförandeakten

KOM lade inte fram något nytt dokument. De hade gjort en del justeringar, men ingenting i sak. De gav några exempel på vad de diskuterar med rättstjänsten:

- artikel 25 om godkännande av verksamhetsprogram: punkt 2b vill juristerna precisera istället för att hänvisa till ”nationell lagstiftning”.
- artikel 27 om kontroller på plats: KOM undrade om de behöver lägga till ”dotterbolag” i förteckningen över var sådana kontroller ska göras.
- Artikel 38 (tilläggstullar) kan byggas ut med bestämmelser som idag ligger i den delegerade akten.

KOM konstaterade att juristerna föreslagit en lång rad ändringar, så dokumentet såg avskräckande ut i spåra ändringar, men de menade att det var förtydliganden snarare än sakändringar.

Ett land stödde förslaget att lägga till dotterbolag i punkt 27.1.

Ett annat land hade inga invändningar, men undrade om man kunde lägga in ”om tillämpligt” i så fall.

KOM påminde om att de fortfarande har för avsikt att båda förordningarna ska publiceras samtidigt. Det var en av anledningarna till att arbetet försenats.

3.2 Marknadssituationen för frukt och grönsaker

KOM konstaterade att situationen i oktober varit mycket god, och att vissa problem uppstått i november på grund av att värme ledde till högre produktion än vanligt. I december hade marknaderna stabiliserats igen.

För äpplen exporterades en del volymer till nya marknader, men inte till särskilt bra priser eller i stora kvantiteter. Förhandlingar pågick med USA, och KOM hoppades att åtta MS skulle få bättre tillträde till den marknaden. De trodde att 14 000 ton skulle kunna säljas till USA – inte jättemycket men det skulle hjälpa EU-marknaden.

För apelsiner var EU-utbudet lägre än vanligt, så priserna var ganska höga.

För citroner hade priserna varit mycket goda förra året, och även i år såg det ganska bra ut (utom i Grekland). Den internationella efterfrågan var högre än utbudet.

För kiwis var läget sämre än förra året, men det hade å andra sidan varit väldigt bra. I år hade Italien problem med dålig kvalitet.

I Belgien hade priserna på tomater ökad markant de senaste veckorna, medan Italien hade den motsatta situationen.

För gurka har en del länder problem med låga priser. I en del länder går produkter av låg kvalitet till kompostering.

Afrikanska marknader var osäkra för många, i synnerhet som Turkiet också letade efter nya marknader där nu, sedan de stängts ute från den ryska marknaden.

Ett land menade att de hade haft ett ovanligt år, med fluktuerande väder och virusmitta. För citrusfrukter såg det bra ut eftersom skörden varit mindre än vanligt. För äpplen hoppades de på polska återtag för att förbättra situationen.

Ett land konstaterade att de haft tekniska problem med sin prisrapportering. De hade stabila priser just nu, och låg produktion. För päron hade exporten till Kina ökat, så en del av bortfallet från den ryska marknaden hade löst sig den vägen. För kål och blomkål såg det normalt ut; de trodde att de skulle kunna minska på stödet för vintergrönsaker.

Ett land tyckte att marknaderna såg ganska bra ut. De hade inte helt kompenserat för det ryska bortfallet än, men hade flera åtgärder på gång. Kål, morötter och andra grönsaker såg bra ut. Skördarna var låga, vilket lett till stabila eller ökande priser. Också för äpplen räknade de med stabila marknader framöver.

KOM konstaterade att det var ganska stora skillnader mellan MS. De undrade om den inre marknaden verkligen fungerade som det var tänkt.

Dashboard för tomater

KOM har för första gången tagit fram en så kallad *dashboard* för tomater. Där samlas mycket marknadsinformation för produkten: priser, handel och produktion både i de största länderna och för EU som helhet. Datan ska uppdateras minst en gång i månaden, och sammanställningarna finns tillgängliga på kommissionens webbplats.

Sammanställningen visar också framräknad konsumtionsdata, även per capita för EU som helhet. KOM menar att tanken är att följa den datan över flera år för att hitta en förklaringsfaktor till prissvängningar.

EU-priset är ett viktat genomsnitt. Viktningen kommer att behöva uppdateras med färskare produktionsdata. De ska också se över viktningen mellan runda tomater och körsbärstomater – just nu har de runda tomaterna för stort inflytande över snittpriset. De tänkte däremot inte ge sig in på att ta hänsyn till att det kan vara stora prisskillnader mellan olika sorter. De saknade också data för en del produkter från viktiga länder.

KOM siktade på att samma typ av sammanställningar kommer också för apelsiner, nektariner, persikor och äpplen.

BE undrade om datan var offentligt tillgänglig eller om den bara låg på Circa (som man behöver lösenord till). KOM svarade att dokumentet kommer att bli offentligt, och kommer att [läggas ut på europa-servern](#) så snart som möjligt.

3.4 Övriga frågor

KOM informerade om att de har fått fyra notifieringar från Frankrike om utvidgning av regler. Informationen kommer att publiceras på Circa.

Nästa möte

Nästa möte hålls den 15-16 februari. Den första dagen ska handla om handelsnormerna för olivolja och humle, medan den andra dagen är vanlig expertgrupp och kommitté.